

Ne aggodalmaskodjatok... Jöjjetek hozzám...

Kedves Olvasóink!

Ha visszagondolok gyerekkoromra, diákéveimre, a szeptemberrel, tanévkezdéssel kapcsolatban mindig kétféle érzés kavargott bennem. Egyrészt vártam az iskolatársakkal való találkozást, hiszen a legtöbbükkel egész nyáron nem találkoztam, másrészt sajnáltam a nyár múlását, a szabadságot, a pihenést, amit a szünidő kínált és adott. Újra elkezdődik a munka, a tanulás, a korán kelés. Gondolom, nem tévedek nagyot, ha azt mondom, ez ma is így van. Az iskolakezdésen túl, azonban sokkal több minden foglalkoztatja az embereket, zaklatja a lelküket, a lelki életüket.

Nem egyszerű kor amiben élünk. Már jó pár éve zaklat bennünket a COVID járvány. Az életünk gyökeresen megváltozott, és nem úgy néz ki, hogy hamar sikerül visszatérni a megszokott életünkhöz. Az emberek gondolkodása megváltozott. Ezzel kapcsolatban is van bennünk egy kis bizonytalanság, hisz nem tudjuk, a járvány dolgában milyen változásokra kell még felkészülnünk. Ez a téma azonban kezd egy kicsit háttérbe szorulni, hiszen sokkal inkább hűsítő manapság az a kérdéskör, melyet a szomszédunkban dúló háború hozott magával. Egyre gyakrabban hangzik fel a beszélgetések során az a kérdés, hogy vajon mi lesz velünk? Hogyan vészeli át az előttünk álló őszt, telet. Problémák vannak a gázzal, az üzemanyaggal. Mindennek drasztikusan emelkedett az ára. Közben pedig nem megoldást és segítséget kapunk, hanem olyan tanácsokat, hogy fürdjünk kevesebbet, a ruháinkat csak szellőztessük, nem kell csak 18 fokra felmelegíteni a lakásokat, intézményeket, esetleg a zuhany helyett csak nedves kendővel töröljük meg magunkat.

Tiszacsécse református temploma

Mindezt úgy hallgatjuk végig, hogy az itteni emberekre egyáltalán nem jellemző a pazarlás. Mindig is keresték és használták azokat a módszereket, melyek olcsóbbá tették az életet. Persze mosakodni és mosni azért szeretünk...

Teljes mértékben érthető tehát az a félelem, ami az emberek lelkében honol. Főleg úgy, hogy a helyzet nem egyszerű, megoldást viszont csak saját maguktól várhatnak. Illetve mégsem. Mert mi, keresztyén emberek tudjuk jól, hogy az Isten, aki életet adott a kezünkbe, aki megváltott a gonosztól

Krisztus áldozata által, gondoskodik rólunk és megtart bennünket. Nem engedi el a kezünket. Gondoljunk az Egyiptomból kivonuló Izráel helyzetére. Elinultak a bizonytalanság felé. Nem volt semmijük, egyedül az Istenbe vetett bizodalomuk, ami oly sokszor megrogyott. Isten azonban ennek ellenére is velük volt. Vezette őket, gondoskodott róluk. Volt, hogy vizet fakasztott a sziklából. Máskor fürjeket küldött nekik, hogy húst tudjanak enni. Minden nap megadta a mannát, mellyel táp-

lálta őket.

Semmi okunk nincs kételkedni Jézus Krisztus szavaiban, aki azt mondta, ne aggodalmaskodjunk, hiszen az Isten tudja, mire van szükségünk, és amire szükségünk van, azt meg is adja! Csak egy dolgot kell tennünk ennek érdekében. Keressük az Isten országát és az Ő igazságát! Keressük a kapcsolatot az Istennel! Az Ő akaratát kövessük! Legyen ott a gondolatainkban, a szavaink mögött, a tetteinkben az Istenhez való ragaszkodás! Így kaphatjuk meg Isten vezetését, áldását, segítségét, gondoskodását. Valamint azt a lelki nyugalmat, ami a hívő keresztyén embert jellemzi.

Meggyőződésem, hogy az ember világában azért van oly

Szerkesszük együtt! szeretetnaphtar@gmail.com

Szeretettel hívjuk fel a lelképásztorok, presbiterek, gyülekezeti tagok figyelmét, hogy gyülekezeti tudósításaikkal, fényképekkel teljesebbé tehetik egyházi életünk naptári összefoglalóját.

A beszámolókat szerkesztőségünk E-mail címére, a szeretetnaphtar@gmail.com vagy postai címére Ref. Lelkészi Hivatal 076 74 Draňov 216 küldhetik.

Amennyiben nem kapnak visszajelzést elektronikus levelükre, kérem lépjenek telefonos kapcsolatba a szerkesztőséggel.

Kérjük a fotókat, beszámolókat **október 15-ig** küldjék el, hogy időben eljusson Önökhöz kiadványunk! Előre is köszönjük a segítségüket.

Csoma László

sok kétségbeesés, kilátástalanság, félelem, mert az ember elfordult az Istentől. Nem foglalkozik Isten országával, csak a saját életével. Amikor pedig az élete helyzete kilátástalannak látszik, amikor nincs mibe bele kapaszkodni, akkor összeomlik. Pedig a megoldás karnyújtásnyira van. Illetve csak egy fordulatot kellene, hogy vegyen az ember élete, és újra meglássa az Isten felénk kinyújtott kezét. Mert ahogy Izráel lázadó népét oltalmazta, úgy akar oltalmazni bennünket is.

Mi tehát a válasz a – mi lesz velünk – kérdésre? Az, amit az Isten akar és megenged. A világ nagy dolgait nem tudjuk befolyásolni. Isten azonban mindent a kezében tart. Csak az történik velünk, amit Ő megenged. Ebben pedig az a vigasz-

taló, hogy tudjuk, nem akar nekünk rosszat. Azt akarja, hogy megtérjünk bűneinkből és éljünk. Hogy mennyire a javunkat akarja az Úr, szépen mutatja, hogy egyszülött Fiát is feláldozta értünk. A mi bűneinkért Ő szenvedett. Azért, hogy minket megmenten a kárhozattól és a haláltól. Ha pedig ezt az áldozatot is meghozta értünk, biztosak lehetünk abban, hogy életünk folyamán végig velünk van. Bármilyen helyzetben legyünk is, bármilyen nehézségek jönnek is, Ő mellettünk van, gondoskodik rólunk. A kérdés inkább az, hogy mi rá tudjuk-e bízni az életünket? Remélem igen.

Kraus Viktor

Azért ne régi kovással ünnepeljünk, se a rosszaság és gonoszság kovászával, hanem a tisztaság és igazság kovásztalanságával. (1Kor. 5,8)

A Szentírás több helyen is említi a kovásztalan kenyér fontosságát. Eszerint az izraeliták a pészah, azaz a zsidó húsvét, jeles napjain csak kovásztalan kenyeret ehettek, hogy ezáltal is megemlékezzenek arra, hogy Isten hogyan vezette ki őket az egyiptomi szolgaságból. Mivel Izráel fiai nagy sietséggel hagyták el Egyiptom földjét, így arra sem volt idő, hogy a tészta rendesen megkeljen, így az első húsvétkor kovász, vagyis élesztő, nélkül készítettek kenyeret.

A Bibliában a kovász szinte mindig a bűn jelképe. A kováshoz hasonlóan – mely az egész tésztát átjárja és felfújja – a bűn is áthatja az emberek, a gyülekezet- vagy egy nemzet szívét, míg teljesen felfuvalkodottá nem teszi azt, mely végül a pusztulásra vezet. Jézus Krisztus pontosan ezért halt kereszthalált, hogy bennünket a bűn hatalmából megmenten. Erre emlékezünk mi is húsvét ünnepén.

Gondolkodjunk el tehát a mi mindennapjainkon, ünnepnapjainkon, milyen szívvel éljük meg mindezt? Tudunk-e tisztaság és igaz szívvel-lélekkel megállni az Úr előtt, felismerjük-e bűneinket, megbánjuk-e azokat, elfogadjuk-e Krisztus áldozatát, azaz ezt a csodás megváltó ajándékot...? Ha igen, akkor megváltozik szívünk és képesek leszünk Isten szeretet-parancsolatának engedelmeskedő életét élni.

Hogyan imádkozzuk az Úrtól tanult imádságunkat? *“Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma”* és hogyan folytatódik? *“És bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek.”* – szóval a kenyér és a bűnbocsánat szinte mindenhol kapcsolatban áll egymással. A mindennapi megélhetés a tiszta-igaz életvitel nélkül

ket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek.” – szóval a kenyér és a bűnbocsánat szinte mindenhol kapcsolatban áll egymással. A mindennapi megélhetés a tiszta-igaz életvitel nélkül

nem működik igazán. Szerintem tapasztalatból is tudhatjuk, ahogyan egy apró kovászdarab megkeleszti az egész kenyeret, úgy tud bennünket is bármilyen apróság kihozni a sodrunkból... És elindíthat egy lavinát, melyet sokszor nagyon nehéz megállítani. Vigyáznunk kell tehát minden napon, minden pillanatban, mit engedünk be a szívünkbe-lelkünkbe, mit vált az ki belőlünk, milyen hatással van gondolatainkra és tetteinkre, hiszen ettől függ az életünk.

Amint azt az igevers is mondja, ne régi kovással ünnepeljünk, se nem a rosszaság és gonoszság kovászával... Ne hagyjuk, hogy romlott és kellemetlen dolgok felfuvalkodottá tegyék életünket, ne hagyjuk, hogy a gonosz rosszasága befolyásoljon bennünket, hanem lássuk meg, fogadjuk el a mi Urunk áldozatát és hittel, reménnyel, békességgel, bölcsességgel, szeretettel éljük meg hétköznapijainkat és ünnepnapjainkat is.

Mindenható Atyánk, hálát adunk a mi mindennapi kenyerünkért... Kérünk Téged, még ha néha be is engedünk egy kis kovászt az életünkbe, segíts meg bennünket, bocsáss meg nekünk és áldj meg minket. Áldd meg szeretteinket, nemzetünket, gyülekezetünket, áldd meg a mi mindennapi életünket, cselekedeteinket, és add meg a mi mindennapi kenyerünket, most és minden időben. Ámen

Csoma Annamária

Gyülekezeteink

Életéből

Testvérgyülekezeti találkozóra hívtak

Nekézseny és Lénártfalva, két magyar református egyház-község, két testvérgyülekezet. Az egyik Magyarországon található, a másik Felvidéken, Szlovákiában. Nem nagy a távolság a két falu között, talán 40 km, mégis elválaszt minket egy államhatár. Igaz, ma már zökkenésmentesen lehet közlekedni a két ország között, de nem volt ez mindig így. Még a közelmúltban is voltak akadályai annak, hogy a két református egyház-község tagjai találkozhassanak egymással, igaz nem politikai akadályok, hanem egészség és járványügyi akadályok miatt.

Közel két évvel ezelőtt, 2020. augusztus 9-én látogattak el Lénártfalvára a Nekézsenyi Református Egyház-község tagjai, aminek nagyon örültünk. Mi is nagyon vártuk Lénártfalván, hogy mikor kapunk meghívást nekézsenyi testvéreinktől. Sajnos a Covid 19 elnevezésű járvány közbeszólt és a testvérgyülekezeti találkozóra való meghívás vagy talán úgy is fogalmazhatnánk, hogy visszahívás 2022. július 24.-re lett meghatározva.

Lénártfalváról mintegy 30 fős küldöttséggel indultunk a nekézsenyi testvéreket meglátogatni és a délután 14,30 óra-kor kezdődő istentiszteleten találkoztunk. Nagy-nagy szeretettel fogadtak bennünket. A templomban Nt. Ottenberger Balázs, a Nekézsenyi Református Gyülekezet lelkésze üdvözlő beszédében köszöntötte a jelenlévőket.

Az ígét Nt. Nagy Andrea, a Lénártfalvai Gyülekezet lelkésznője hirdette az 1Thesszalonikai levél 3.részának válogatott versei alapján: „Hogyan is adhatnánk eléggé hálát Istennek érte-tek mindazért az örömért, amellyel megörvendeztettetek minket a mi Istenünk előtt., amikor éjjel és nappal buzgón könyörgünk azért, hogy láthassunk benneteket”.

Az igehirdetést követően Madarász Béla, a gyülekezet gondnoka mondott pár szót a Lénártfalvai Gyülekezet életéről, múltjáról. Köszöntötte nekézsenyi testvéreinket Nt. Nagy Ákos Róbert esperes úr is, aki a Gömöri Református Egyház-megye esperese, majd a Lénártfalvai Gyülekezet kórusa szolgált pár énekkel a templomban.

Az istentisztelet végeztével a templomkertben a nekézsenyi Pávákör tagjai és a szintén nekézsenyi Hozsánna kórus énekei köszöntötték a jelenlévőket, s közben finom sütemények és üdítők fogyasztására biztattak bennünket.

Aztán ellátogattunk a Szeleczy Zita Emlékházba, ahol megtekinthettük a művésznő házáét, személyes dolgait, ruháit, fényképeit, hangfelvételeit, majd megismerhettük a helyi iskola épületében berendezett babamúzeumot és a múltat felidéző helytörténeti kiállítást is.

Végezetül szeretetvendégségen vettünk részt a helyi kultúrközpontban, ahol sok finomsággal vendégelték meg bennünket. Nagyon jól éreztük magunkat, örültünk az együttlétnek és bízunk abban, hogy ha Isten is megsegít bennünket, akkor folytathatjuk ezt az áldott, testvérgyülekezeti kapcsolatot.

Madarász Béla, gyülekezeti gondnok

„Merjünk helyet adni az új generációnak!”

Harminc évvel ezelőtt, 1992 novemberében alapították a Fiatal Reformátusok Szövetségét (Firesz), majd öt évvel később megalakult a szervezet Cantate Domino kórusa. A jeles évfordulókat az Élesztő találkozó résztvevői is megünnepezték, mi pedig alapító tagokat és jelenlegi vezetőket kérdeztünk az elmúlt három évtizedről, valamint arról, hogy látják a mai fiatalokat.

„Ne legyen elég annyi számotokra, hogy közel vagytok Isten házához, vágyjatok benne lenni!” – biztatja Géresi Róbert, a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház püspöke az Élesztő résztvevőit. A Firesz egyik alapítója annak történetét hozta el a fiataloknak, amelyben Jézust az írástudók a nagy parancsolatról faggatják. A beszélgetés után úgy tűnhet, Jézus és az írástudók egyetértenek, de valójában Jézus így szól: „Nem vagy messze Isten országától.”

„Nem azt mondta neki, hogy a részese, csak azt, hogy nincs messze. Nagy különbség messze lenni és benne lenni – hangsúlyozza Géresi

Róbert. – Ha akkor érsz a peronra, amikor már elment a vonat, mindegy mennyire voltál messze.” Mint mondja, tudunk imádkozni azokért, akiket távol látunk Isten országától, ezért imádkozunk is értük.

Az imádság az, amely

meghatározta a Firesz működését a kezdetektől, a felvidéki püspök emiatt is tartja meghatározónak az alapítás időszakának három-négy évét. „Mi akkoriban mindig csak a következő lépést láttuk, egy-egy hónapot mertünk előre tervezni, nem volt kiforrott perspektívánk. Amikor elkészült az alapító okirat, még akkor is csak tízéves terveink voltak, de leginkább az akkori jelenért voltunk hálásak” – idézi fel.

„Van egy régi fotóm, amin egy kassai család balkonján együtt ülünk minden alapítóval, híven őrzi azt az időszakot. És bár néha talán úgy beszélünk, mintha akkor teljesen más lett volna minden, a mai fiatalokat is ugyanilyen elhivatottnak látom és ez hatalmas öröm” – mondja Géresi Róbert, majd hozzáteszi: „Hálás vagyok, amikor végignézek ezen a társaságon, köszönöm az Úrnak, hogy elhozta őket ide.”

Dübörgünk

Édes Árpád is áldott időszakként emlékszik vissza a Firesz megalakulására, még akkor is, ha nem volt minden pillanatuk tudatos. „Az úttörő szervezetekbe és hasonlókba akkoriban kötelező volt be-

lépni, ezért mi nem is igazán szervezetet szerettünk volna alapítani, egyszerűen elkezdünk egy közösséghez tartozni – aztán akik itt Istenre találtak, lassan szervezetté váltak” – idézi fel a kezdeteket.

A lelkipásztor három évtized múltán is csodálatosnak tartja, ahogy alakultak a folyamatok, ezeket leginkább az elefánt és a kisegér sétájához hasonlítja: „Amikor ők ketten mennek át a hídon, az egér megkérdezi az elefántot: »Hallod, hogy dübörgünk?«” Mi is valahogy így éreztük magunkat, Isten nagy tervében kisegerként tapasztaltuk meg, ahogy együtt dübörgünk. Isten megragadott és vitt bennünket.” Hálával néz végig a Firesz mostani, fiatal tagjain és látja bennük a jövőt: „Hagyjátok magatokat vinni, hagyjátok, hogy Isten Lelke magával vonjon és szeressétek egymást!”

„Itt vagyok otthon”

Kiskamaszként még Süll Kinga sem elsősorban a szervezethez kötődött, hanem barátokhoz, az ifi tagjaihoz, ro-

konokhoz. Aztán ahogy ez a társaság egyre nőtt, egyre többször lett szükség különböző szolgálókra, önkéntesekre és felelősökre. „Lassan észrevettük, hogy szervezetként is működünk, ahová hivatunk másokat is” – magyarázza.

„Nem terveztünk akkor még húsz évre előre, a következő napokat is csak sejtettük, nem mertünk években gondolkodni, de hálásak voltunk, hogy csinálhatjuk” – teszi hozzá Süll Kinga, ahogy azt is, jelenleg sem a jövőbe szeretne tekinteni, egyszerűen hálát ad a mostért – az Élesztőért, a találkozásokért és jelenért.

A Cantate Domino kórus vezetőjeként ez azért is jelent sokat számára, mert a tagokkal ritkán tudnak találkozni. „A kórus a második otthonom, az a hely, ahol biztonságban érzem magam. Negyedévente egy-egy hétvégét tudunk együtt tölteni, de azok a napok annyira fontosak, mint amikor feltankolunk egy autót, hogy aztán újra tudjon előre haladni” – fogalmaz. Süll Kinga az Élesztőn is

ilyen találkozásokat él át mind a kórustagokkal, mind a többi résztvevővel. „Azt látom, a fiatalok ma is jó helyen vannak itt. Kívánom, hogy legyenek bátrak, merjenek álmodni és megvalósítani – mi pedig merjünk helyet adni az új generációnak!” – üzeni a szervezet tagjainak.

Így újul meg az egyház

„Harminc évvel ezelőtt mindig egy lépést, a következőt próbáltuk elkérni Istentől, amelyet mindig meg is mutatott. Aztán ahogy haladtunk előre, hirtelen ráébredtünk, hogy elteltek az évtizedek” – tekint vissza Molnár Árpád lelkipásztor. Emlék-

szik rá, miként vitte őket előre a lendület, ahogy arra is, nemcsak szép időszakok voltak, akadtak olykor nehezebbek, „de Istennel minden rendező-

dött, tovább tudtunk lépni és újrakezdeni.”

Úgy gondolja, nagy ajándék az idej, kerek évforduló, mert már a harmadik generáció vált önkéntessé a szervezetben. „Akik a '90-es években vettek részt a táborainkban, most a Firesz vezetői. De akad olyan alapító tag is, akinek már az unokái is itt vannak, csodálatos, hogy ezt is megérhetjük” – fogalmaz. Ahhoz pedig, hogy ez a hálózat tovább nőhessen, a helytállásról üzen a fiataloknak: „Ha meghallottátok Jézus hívását, válaszoljatok, ahogy egykor mi is. Nehezebb talán ez a kor, de mindenképp adjatok választ és álljatok helyt minden nap a saját területeten, bármilyen hivatásotok is lesz. Ettől fog újra megújulni az egyház, és így töltheti be küldetését a világban.”

Többször harmincéves terv

„A jelenünket úgy látom, hogy jelen vagyunk – jelen a fiatalok között keresztyéneként. Ennek nyomán egyre többekben fogalmazódik meg a vágy, hogy ne csak keresz-

tyén közösségekben jelenjünk meg, hanem világi iskolák diákjai között és fesztiválokon is. Az emberek között, ahogy Jézus Krisztus is” – foglalja össze Kiss Miklós. A Firesz jelenlegi elnöke úgy látja, a szervezet célja azt tenni, amit Krisztus is és megszólítani az elveszetteket: „Az elmúlt időszak a befelé figyelésről, a tagjaink belső missziójáról szólt, de most már ki kell lépünk a templom falai közül.”

A lelkipásztor is felidézi, hogy amikor segítőként elkezdett aktívan részt venni a szervezet életében, még nem néztek húsz-harminc évvel előre – a napi feladatok és nehézségek között erre nem is mindig lett volna lehetőség. „Mindig vitt minket tovább a lelkesedés és az a cél, hogy elérjük a fiatalokat. Menet közben kezdtük látni, mi törté-

nik, hogyan válunk barátokból szervezetté is” – emlékszik vissza.

„Folyamatosan formálódunk és formálódik a közösségünk is – néha már sok is az újratervezés, nem elég egyszer elgondolni, merre menjünk – nevet. – De mindezek ellenére szeretnék célokat kitűzni a következő harminc évre is.” Ez a cél különleges képként körvonalazódott néhány héttel ezelőtt, a budapesti Ez az a nap! koncerten: „Este az egyik előadó azt kérte, mindenki kapcsolja be a telefonja vakuját, majd a sötétben felragyogtak a fények. Nemcsak azért volt annyira erős és felemelő ez a jelent, mert annyi fiatal együtt dicsőítette Istent, hanem mert számomra azt üzenté, addig nem szabad megállnunk, ameddig a fiataljaink így be nem ragyogják Felvidéket. Ez a cél többször harminc évre is elegendő” – vallja Kiss Miklós.

Farkas Zsuzsanna
Fotó: Nagy Emese,
Szarvas László
www.reformata.sk

Tiszai Nagy Menyhért 1944-2012

Állami kitüntetést kapott Kassai Gyula lelkipásztor

Magyar állami kitüntetésekkel adták át az augusztus 20-ai nemzeti ünnep alkalmából a pozsonyi Magyar Nagykövetségen. A felvidéki díjazottak között volt Kassai Gyula lelkipásztor is.

Kassai Gyula, a Lévai Református Egyházközség lelkipásztora a felvidéki magyarság identitásának megőrzése, valamint a lévai református közösség hitéletének erősítése érdekében végzett több évtizedes munkája elismeréseként a Magyar Arany Érdemkeresztet vehette át nemzeti ünnepünk alkalmából.

A kitüntetés átvételekor Kassai Gyula lelkipásztor köszönő beszédet mondott, amely teljes terjedelemben az alábbiakban olvasható:

Református lelkészként nem is tudok másképpen Önökhez szólni, mint Isten Igéjével, ami leghívebben fejezi ki azt, amit most érzek a kitüntetés átvételekor. Már idejövet is az emmausi tanítványok érzései járták át a lelkemet. Azok a tanítványok nagyon csalódottak voltak – a nagypénteki gyász és félelem járta át a szívüket.

Ma, amikor a magyar államiság és keresztyénség felvételének ezeréves évfordulójának ünnepét tartjuk, nekem is eszembe jutnak a magyarságnak és a református népünknek megpróbáló, küzdelmes évszázadai. Talán az elmúlt 100 esztendő fájdalmai marják testünket leginkább. Sajnos nemzetünk és egyházunk több ízben is magára maradt a történelemben.

Mint az emmausi tanítványok, nekünk is van okunk a szomorúságra. Ebben a helyzetben lép mellénk Jézus, akit ő nem ismernek fel azonnal. Lelkeszi szolgálatom alatt többször megéltem, hogy nem vagyok, nem vagyunk egyedül ebben a világban.

A Gondviselés a nehézségek ellenére mindig oda szegődik népe és választottjai mellé. Ezt soha se felejtse el egyetlen magyar és egyetlen hívó ember se közösségeinkben, hogy velünk az Isten. Több nemzedéknek is ez a tapasztalata.

Én is megéltem sokszor eddigi szolgálataim alatt, hogy nem vagyok egyedül. Hitvestársam, családom mindig mellett álltak, de ugyanez elmondható gyülekezeteimről, legszűkebb közösségeinkről, az egyetemes református egyházzal.

Külön köszönöm a Géresi Róbert püspök támogatását, aki ma itt van velünk és osztja lelkész-társa örömeiben. Mindenkinek köszönöm a segítségét, akikre az elmúlt évtizedekben támaszkodhattam. Úgy gondolom, ez a kitüntetés is mu-

tatja, hogy egész Kárpát-medence magyarsága összetartozik, ezért a hálám egész Magyarországnak szól, az Elnök Asszonynak és minden felelős, a nemzetéért dolgozó honfitársamnak.

Az elmúlt 12 évnek nincs párja a magyar történelemben. Felvidéken is folyamatosan érezzük a törődést és megbecsülést az életünk minden területén. Egy olyan ország kitüntette lehetek, amely számára központi helyen van Isten dicsősége, a keresztyén hit védelme. Szent István örökségét visszük együtt tovább minden cselekedetünkkel.

Amikor Jézus megtöri a kenyeret a tanítványok akkor ismerik fel Megváltójukat. „Hát nem gerjedezett a mi szívünk, amikor hallgattuk őt az úton?” – mondják egymásnak. Nekem is gerjedezik, örvendezik ma a szívem a kitüntetés átvétele kapcsán, mert úgy érzem ez a megbecsülés egész református egyházunknak szól.

Minden magyarnak gerjedezik a szíve, amikor közösségben lehet a nemzettársaival és hittársaival. Itt a történet csúcspontja az, amikor felismerik Jézust a kenyér megtöréséről. Az ismerős mozdulat, a tett, a cselekedet, a közös nyelv, kultúra, hit összekötnek bennünket bárhol éljünk a világban.

Kassai Gyula, Kassainé Mártha Tímea és Géresi Róbert

Felismerjük, megismerjük egymást ezekről a közös és összetartozást kifejező jelekről. Mindaz, ami csak a mi közösségünkre, a népünkre és nemzetünkre egyházainkra jellemző, azok éltetnek bennünket. Ezért érdemes élni és szolgálni, ezekért a lelkesítő pillanatokért, amikor a szívünk Istenért, nemzetünkért családunkért, gyülekezeteinkért tud égni. Ez a pillanat mindazoknak szól, akik a legközelebb állnak hozzám a szívemhez és a szolgálatomhoz.

Erőt, tartást és felelősséget ad a további életszakasz megtételéhez, – ehhez kérem Isten áldását és segítségét. Azt kívánom ma mindnyájunknak, hogy a Gondviselés tegye áldottá közösségeink életét és szolgálatunkat.

II / reformata.sk, Fotó: Kassai Tímea

Megújuló lelkészegyesületi alkalom

A Sárospataki Református Kollégium adott otthont augusztus 1-4-én a Magyar Református Lelkészegyesület nyári konferenciájának. A előző évekhez képest a résztvevők száma több mint felével emelkedett. Erdély, Horvátország és Felvidék is képviseltette magát a magyarországi lelkészek mellett. Az első napi előadást Dr. Szathmári Emília adjunktus tartotta Pataki exodus címmel. Az ötvenes évek elején a kommunista diktatúra minden eszközzel igyekezett az egyházi élet visszaszorítására. A református egyház négy egyházkerületéből két egyházkerületet hoztak létre, s a négy teológiai akadémia közül a pápai és a sárospatakit bezáratták, s a teológusokat a megmaradó debreceni és budapesti intézménybe irányították. Ezzel szemben egyházkerületi és intézményi szinten is ellenállás

bontakozott ki. Az előadó nagy szakértelemmel ismertette az eseményeket és azok résztvevőit. Reménység szerint a Szeretnaptár következő évi példányában erről bővebben olvashatnak majd.

Kiss Endre József a „párizsi vérnász” 450 éves évfordulója alkalmából részletes előadást tartott a több tízezer francia református lemezárulásáról. Nem szabad elfeledkeznünk azokról az áldozatokról, akik hitük miatt haltak meg. A következő előadásban a magyar eredetű tudat változásairól szolt.

A résztvevők megtekintették a múzeum megújult kiállítását is. Szőnyi Tamás évek óta tartó szervező munkáját megköszönve, reméljük, hogy a lelkési közösség növekvő érdeklődése egyre

gazdagabbá teszi majd az egyesület munkáját.

Csoma L

„Isten velünk! Viszontlátásra!”

Közös, kétnyelvű istentisztelet keretében emlékeztek meg a pozsonyi hívek nt. Szabó Béla lelképásztorról, akinek születése 125. évfordulóján a közösség bizonyosságot tett arról, hogy a Változhatatlan egy Úr jelenléte a vészterhes időkben milyen fontos az ember életében.

Dr. Kosár Károly, főgondnok köszöntötte a gyülekezetet és a meghívott vendégeket. Nt. Görözd Miklós, a Pozsonyi Református Egyházmegye esperese igehirdetésében a Mt 16,16-20 alapján kihangsúlyozta, hogy mit jelent a tanítványok számára: Kicsoda Jézus Krisztus? Jézust igazából ez az egy dolog érdekli. A Jézussal való kapcsolatot, a Hozzá fűződő viszonyt értékeli Krisztus boldognak és áldottnak. A Jézussal való kapcsolat egyenesség, értékesség formál abban a közösségben, ahová Isten helyezte. Az igehirdető szlovák nyelvű igehirdetésében a keresztségéről és valóságáról elmélkedett az Ikor 1,18-25 alapján.

Ezután nt. Buza Zsolt lelképásztor ismertette nt. Szabó Béla életrajzát, az ő kanyargós életét Tekeházáról Máramaroszigetre, majd onnan a harctérre. A harctérről visszaült a Debreceni Hittudományi Egyetem padjaiba, onnan Kabára, Tiszafüredre

és Vajánba, ahol segédlelkészi minőségben szolgált. Peregrinusként Berlinbe küldték, de Bethelben is járt és Hamburgban végezte a kivándorló missziót honfitársai között. Önálló lelkési szolgálatát Huszton kezdte, majd Pozsonyban folytatta, végül Debrecenben zárta. A diktatúrák fénykorában nem vált hajlékony nádszállá, hanem bizonyosságot tett életével arról a JÉZUSRÓL, Aki számára a legfontosabb volt. (Fil 1,21)

Pozsonyi szolgálata során a háborús időkben a presbitériummal és segítőkkel karöltve ifjúsági négyeslamú énekkart szervezett, tisztességgel és becsülettel rendezte ft. Balogh Elemér hagyatékát, gondoskodott a gyülekezeti Szeretetház működéséről, megkonfirmáltatta a presbitérium előtt a megkeresztelkedett zsidó

hitközség tagjait, védte, bújtatta és krisztianizálta őket, hivatalosan befogadta a Szlovák Köztársaságban megszüntetett cseh testvér egyház tagjait elfogadva Gustáv Sadloň lelkész szolgálatát, 1941 és 1943 között esti tagozaton kereskedelmi tanfolyamokat szervezett, az 1944-es pozsonyi bombázások alatt életet mentett a hisztérius légkörben, a Pozsonyon áthaladó menekült áradat tagjait befogadta, élénk kapcsolatot tartott

fenn az ágostai hitvallású egyházzal, és amikor 1948-ban kenyértörésre került sor az állami hivatalok részéről, akik az egyházak ősi jogát, az istentiszteleti nyelv használatát vették ki a felekezetek kezéből, akkor inkább vállalta a marhavagonok sorsát, mintsem lemondjon a tiszta evangélium hirdetéséről anyanyelvén. Még a marhavagonokba sem először a saját portékáját mentette, hanem a Szamák család konyhabútorra és a menet közben megszűnt Losonci Teológiai Szeminárium számára Balogh Elemér püspök által hagyatékba vett könyvtárt pakolta fel, amit Budapesten átadott a Ráday Könyvtárnak Szalatnay Rezső segítségével.

Nyomában az Ige hangzott egyszerűen és erőteljesen, még akkor is, amikor tövis adatott a testébe és gége- és hangszálproblémákkal küzdött 20 éven keresztül. Nyomában Baráti Körök alakultak Keleten 1936-ban, a komáromi egyházmegyében pedig a második világháború után. Legközelebbi munkatársai voltak feleségei, Komonyi Ilona, Herpay Ilona és Szondy Irénke, valamint Balla Rebeka diakonissza testvér, aki Pozsonyban és Debrecenben is összeforrt a Szabó családdal.

A szlováknyelvű és magyar nyelvű életrajz felolvasása után, Csukás Zsolt, nt. Szabó Béla unokája, hegedűkíséret által eleve-

nítette fel a család búcsúzását a gyülekezetben, amikor is a közösség a 82. halleluját énekelte: Isten velünk! Viszontlátásra! Majd Matej Lančarič, egy verssel üdvöztette meg a közösséget Zlatica Oravcovától „Velká síla” címmel.

A templomi rész az esperes úr áldáskívánásával ért véget, majd a közösség biznyságtévő éneke hangzott énekszóban: „Az egyháznak Jézus a fundámentoma...” (392. dicséret)

Ezután a lelkipásztor invitálta a gyülekezet tagjait a gyülekezeti terembe, ahol kiállításmegnyitásra került sor Szabó Béla szolgálatáról. (A kiállítás megtekinthető 2022. szeptember 15-ig) Itt a gyülekezeti teremben szólt az egybegyűltekhöz Keszegh Júlia, akit Szabó Béla lelkipásztor vezetett a hitben és 1946-ban konfirmált Pozsonyban. Elmondta, hogy lopva történt Pozsonyban a házasságkötése 1948-ban, hiszen a lelkész Magyarországra való távozása előtt adta össze a hittestvéreket, majd a ma élő közösséget is buzdította egy Túrmezei Erzsébet verssel Csodákra emlékezni jó.

A közös szeretetvendégség alkalmával a testvére biznyságtétele csendült fel: Egyedül Istené a dicsőség!

Buza Zsolt

Emlékezz vissza....

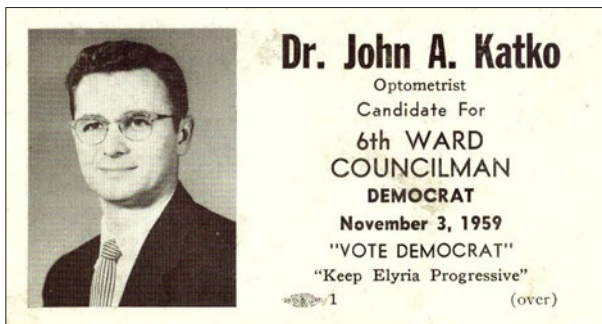

A hazaérkezés éve 1947. Az országban folyamatban van a következő diktatúra kiépítése, melyben a megszálló szovjet hatalom támogatásával a felső politikai vezetésben a kommunisták veszik át az irányítást. Jóllehet ebből az egyszerű emberek még nem sokat érzékelnek. A Csehszlovákiában élő magyarság számára sokkal inkább a kitelepítés, a cseh szudéta-vidékre történő áttelepítés valósága mutatja, hogy a nagyon demokratikusnak hirdetett állam a kommunista és náci módszerek egy részét minden erkölcsi gát nélkül képes használni. A magyarság kitelepítésére nincs nemzetközi jóváhagyásuk, de ez sem zavarja őket. A gyáva Benes garnitúra csak egy bábkormány, hisz Benes a (látszat) hatalom birtoklása érdekében előbb eladta magát az angolszász hatalmaknak, majd 1943-as moszkvai látogatása alkalmával Sztálinnak is. Ez a történelmi hagyományokra épülő kétszínűség napjainkig jellemzi a cseh politikai vezetést. Mária Terézai idejétől főnemeseik a Habsburg külpolitika meghatározó tényezői, de 20. század elején sikeresen hitetik el a Nyugattal, hogy ők a legelnyomottabb nemzet a Mo-

narchiában. Áldozat szerepében tüntetik fel magukat 1938 után, de a SKODA művek és egyéb fegyvergyáraik kiváló minőségű fegyvereket gyártanak a náci hadseregnek.

A politika öreg rókája, Benes 1948 februárjában ismeri fel, hogy csak egy báb volt, akit a „szövevényes” kommunisták a nekik megfelelő pillanatban félreállítanak. Mondhatnánk, hogy egy élet csődje, de sokkal fájdalmasabb ez azoknak az egyszerű embereknek, akik esetleg mindenüket elveszítik, vagy nyugatra menekülnek, vagy 50 kilós csomaggal átrakják őket az államhatáron. A kitelepítés elkerülésének lehetséges módja a „re-szlovakizáció”. Értelmetlen a szó, mert aki soha nem volt szlovák, hogyan szlovákosodjon vissza, mégis ezrek választják ezt a lehetőséget, ragaszkodva szülőföldjükhöz, otthonukhoz.

A szovjet munkatáborból hazatért nagyapámat már nem érinti ez a lehetőség, s inkább a gazdasága gyarapításán, otthona felújításán fáradozik. A kommunista puccsot követően meginduló szövetkezetesítés számára nem újdonság, s tudja előbb utóbb a „kolhozba” kényszerítik a gazdákat. Nem is várja meg a kényszerítést. Szorgalmas családapaként a családi ház felújítására takarékoskodik. Mielőtt elkezdődhetne a munka, a kommunista hatalom

A Katkó család Amerikába szakadt ága 1960-ban

1953-ban titkosszolgálati módszerekkel előkészített „pénzbe-váltást” hajt végre, melynek eredményeként milliók megtakarítása válik értéktelen papírrá, köztük nagyszüleim megtakarított pénze is. A kommunista hatalmasságok mindezt azért találták ki, hogy hatalmukat megszilárdítsák, megfosztva az állampolgárokat viszonylagos anyagi függetlenségüktől. Nagypapám első felindulásában a megtakarított, de be nem váltható pénzköteget a tűzbe dobta. Micsoda kiszolgáltatottság, a málenyikij robotot túlélő, fáradságos munkát végző család 10 év alatt kétszer is a csődbe megy, nem felelőtlenség, nem tékozlás, hanem a hatalom embertelen praktikái miatt. Mégsem jut koldusbotra, és nem hullik széjjel a család, mert hiszik és vallják, hogy minden földi hatalom felett ott van a mennyei.

Az ötvenes évek legelvetemültebb diktatórikus körülményei között ad az Úr alkalmat az örömeire is. Szüleim egy falusi bálban megismerkednek, és 1955 szeptemberében a bacsikai református templomban házasságot kötnek. Rövid szolnocsikai tartózkodást követően a fiatal házaspár Battyánban, nagyszüleimnél laknak, várva első gyermekük születését. Édesanyám öccse, keresztapám, katonai szolgálatát tölti Pardubicén egy ejtőernyős egységnél, s így érkezik el 1956 októbere. A hó-

nap 13. napján megszülettem a család nagy örömeire, majd 23-án „kitör a forradalom” Budapesten. A családi közbeszédben soha másként nem nevezték az eseményeket, mint forradalom. A családi öröm mellett feszült figyelemmel hallgatják a magyar rádiót, aggódva egyrészt a nemzet sorsáért, hallva Nagy Imre felhívását: „Csapataink harcba állnak...”. Hallva a nyugati hatalmakhoz intézett segélykérést, amely az ottani nagyon demokratikus, és nagyon jogállami politikusoknál süket fülekre talál. Nem csoda, van fontosabb tennivaló, a Szezi-csatorna körül kialakult harc. Ott pénzre, a nyugat anyagi hasznára, Magyarországon meg vérre, egy nemzet szabadságára „megy a játék”, nem kérdéses kinek mi a fontosabb. A család féltő odafigyelése és imája kíséri édesanyám öccsének sorát is, hisz nem lehet tudni, hogy a meginduló szovjet invázióban nem vesznek-e részt a szomszédos országok katonái is. Amint később kiderült, csak a sűrű köd miatt nem került bevetésre az ejtőernyős egység, s így magyarként nem kellett részt vennie a forradalom eltiprásában.

Csoma László

Folytatás a következő számban

Fazekas István, a családból hozott teherbírásról és dédapja intelméről

„Istennek énekes cselédje”

Bárhová is megyek, egy Biblia és egy Petőfi-kötet mindig van nálam, mondja Fazekas István Váci Mihály- és Jókai-díjas költő, drámaíró, aki a jogi pálya mellett teológusdiplomát szerzett, ószövetségi tudományokból doktorált. A budapesti Erdélyi Gyülekezet vezető lelkésze úgy véli, a gyülekezeti szolgálattal vált teljessé az élete.

Jogász, költő, műfordító, drámaíró, teológiai tanár, lekipásztör, ötgyermekes családapá... Mi a titka? Miből gyökerezik önben ez a hihetetlen sokoldalúság, érdeklődés, tudásvágy? Hogy lehet ennyi mindent elhordozni?

A mi családbunkban ez volt a törvény: vállalni az életet minden körülmények között, bátran, fegyelmezetten, s ha kell, a legnagyobb áldozattal is. Igen korán megtanultam: a pusztulás mindig tárgyilagosságot, az építéshez azonban hit kell, akarat és konok elszántság. Egyszóval küzdelemre neveltek, mindig a jövő volt a gondunk, még olyankor is, amikor már sokan azt mondták: itt nincs jövő. „Félmunkát ne végezz, inkább bele se fogj!” – figyelmeztetett egyszer dédapám, mikor öt-hat évesen először a lovak körül segédkeztem neki. Intelmét azóta se feledtem el, s jól tudom, nem az élni-muszáj parancsa mondatta ezt vele, hanem a Krisztus-követő ember mélységes hite. Benem is hamar tudatosult, hogy a talentumokat Istentől kaptuk. Akinek sok adatott, annak sokkal kell elszámolnia. Teherbírásonak ennyi a titka, sem-

mi más.

Születése óta a versek bűvöletében él. Tizenöt éves volt, amikor a Reformátusok Lapjában megjelentek első versei.

Nagyszüleim, dédszüleim egyszerű parasztemberek voltak, de szemükben a legnagyobb becsülete a költőnek volt. A Petőfi-összesnek a Szentírás mellett volt a helye, s ma is úgy vagyok vele, bárhová is megyek, egy Biblia és egy Petőfi-kötet mindig van nálam. Anyai nagymamám Arany János összes balladáját betéve tudta, s gyakran idézte nekünk. Azon a nyáron, amikor Jankovics Marcell János vitéz című rajzfilmje a falunkba is elkerült, nagyon megbetegedtem. Mivel a moziba nem mehettam el, apám az egyik délután leült az ágyam szélére, s kárpótlásul felolvasta nekem Kukorica Jancsi történetét. Ahogy a végére ért, lényegében meg is gyógyultam. Alig vártam, hogy iskolás legyek, s megtanuljam a betűvetést! Éppen karácsony volt, amikor elolvastam a „Reszket a bokor, mert...” című verset, s úgy letaglózott, hogy mámorosan téntfergettem napokig: minden porcikámmal

megéreztem ugyanis, hogy a minket körülvevő világ lényegét csakis az anyanyelvben találhatjuk meg. Írni kezdtem. Ratkó József, a költő, apám szívbéli jó barátja, gyakran megfordult nálunk. Szigorú, sokszor kíméletlen kritikájának köszönhetően egyre markánsabbak lettek a verseim. Másodikos gimnazista voltam, amikor Köntös László közölni kezdte őket a Reformátusok Lapjában. Aztán Petrőczy Éva is a pártfogásába vett. Negyedik koromban eljutottam a Sárospataki Diákirók, Diákköltők Országos Találkozójára, ahol különdíjat kaptam. Mezey Katalinnal jó barátságba kerültem, majd amikor Miskolcon joghallgató lettem, Serfőző Simon és Kalász László nyújtott baráti jobbot. Első versesköteteimet Serfőző Simon adta ki, a Felsőmagyarország Kiadónál.

A jogászi gondolkodásmód a dráma lényegéhez is közelebb vitte. Az Elvira, A megvádolt, a Pilátus éjszakája nagy sikerek voltak. Utóbbi Rómában is bemutatták. Műveiben folyamatosan visszatér a magyarság problémáihoz...

Már gyermekfővel is izgatott, hogy a magyar széthúzásnak mik lehetnek az igazi okai. Első drámámmal, a Kis Károly megírásával valóban arra szerettem volna rávilágítani, hogy ennek a széthúzásnak az átka milyen régi gyökerű. Szárba szökkenése Nagy Lajos halála után kezdődik, ez a bárói ligák kezdetének az időszak. A nagy király halálakor Magyarország még Európa egyik legnagyobb és legerősebb hatalma, szinte birodalom vagyunk. Ha lenne dinasztia, ez a hatalom könnyen megtartható lehetne. De nincs. Ezért fiúsítja Lajos Máriát. Ez az uralkodó osztályt nyomban meg is osztja. Elkezdődik a harc a hatalomért, és a hatalom örülete elveszi minden résztvevő józanabbik esztét. Idegen uralkodót hívunk, aki mint oly sok idegen, jogot is származtat a magyarok fölötti uralomra. Ez mindig tragédiához vezet. Persze a belső széthúzás mellett ott leselkedik már a külső veszély is: az egyre erősödő oszmán-török birodalom. Jelenünkben is hasonló problémák figyelhetők meg. A balliberális erők a belső széthúzás fő gergesztói, ám ennek a külső, idegen pénzügyi fennhatóságok a legfőbb manipulátorai. A hatalom örülete minden időben egyformán pusztító.

A Széchenyi család részéről Széchenyi Tímea önt kérte fel a néhány éve létrehozott Történelmi Vándorszínház vezetésére. Céljukat, történelmünk hősi pillanatainak bemutatását azonban a vilájárvány eddig nem engedte kibontakozni...

Nagyon nagy megtiszteltetésnek tartom, hogy a Nemzeti Múzeumot alapító gróf Széchenyi Ferenc egyenes ági leszármazottja ennek a történelmi vándorszínháznak az igazgatásával megbízott. Néhány színdarabbal el is kezdtük járni az országot, ám a járvány visszahőköltem bennünket. Most kezdünk igazából újra éledni. Hála Istennek az állandó munkatársaim: Gregor Bernadett, Brunner Márta, Koncz Gábor, Jánosi Dávid, Ács Bálint, Nagy Viktor, Falussy Lilla és Bártfay Rita nagyon lelkesek. Rájuk a legnehezebb időkben is bízton számíthatok.

A teológián a héber, a görög és a latin nyelv tanára volt. A zsolnárfordítások poetológiai kérdései mellett kutatási területe még az ószövetségi kortörténet és a görög tragédiaköltészet. A modellváltó Színház- és Filmművészeti Egyetem munkájába is be-

kapcsolódott. Egy interjúban arról beszélt, közel áll önhöz a tanítás, hiszen szülei is tanárok voltak...

Kányádi Sándor írja: „*aki megért/ s megértet/ egy népet/ megéltet*” – valahogy így vagyok az írással, a fordítással és a tanítással is. Ám hadd tegyem hozzá: soha nem foglalkoztam volna műfordítással, ha életem egyik legnehezebb időszakában egy pillanatra fel nem tárult volna előttem a világ legsötétebb és legfojtóbb szakadéka: a konkrét embertelenség. Nagyot dobbant akkor bennem a szív, mert belém sajgott: a műfordításhoz a nyelvtudáson túl szükséges annak az irdatlan mélységnek a megtapasztalása, melyben a szavak is halál-országba lógatott kötélgáncsók. Hiszen fordítás közben érthetjük meg leginkább: a belső mélységből az ember nemcsak fölfelé tud kiáltani, hanem lefelé tekintve elérheti azt a határhelyzetet, ahol elfogy minden lehetősége, mentsége, és ebben az állapotban – ott, a lét és nemlét közös szakadékában – megérezheti Isten megmentő kegyelmét. Szüleimtől megörökölttem a tanítás szeretetét, s szellemi fejlődésemnek egészen új irányt adott, amikor elkezdtem tanítani. A diákokkal való kapcsolat engem mindig frissít, s megköveteli, hogy naprakész legyek.

Éz évtől, elődjétől, Zaltnay Istvántól átvéve a stafétát, a Németh Géza által alapított budapesti Erdélyi Gyülekezet vezető lelkészeként szolgál. A költő, drámaíró, jogász, tanár, számos stáció után megérkezett a szószékre. Mi változott önben felszentelt, igehirdető lelkipásztorként?

Van, amikor az Úr több feladatra is elhív bennünket. Egyébként hadd jegyezzem meg: minden valamire való költőnek, írónak, jogásznak és tanárnak a legfőbb sajátossága ugyanaz, mint ami a lelkészé is: önzés helyett az odaadás. Az Úr szolgálatában a másokért való küzdelem. Évek óta foglalkoztatott a gondolat, hogy minden, amit csinállok, gyülekezeti szolgálat nélkül csonka. Aztán egyszer csak ezzel kapcsolatosan is megszólított az Úr. Az egyik zsolnárfordító konferencián megismerkedtem Zaltnay Istvánnal, s néhány hónap múlva már arról beszélgettünk, hogy örülne, ha én vehetném át tőle az Erdélyi Gyülekezetet. Egy évig a segédlelkésze voltam, aztán a nagypapi vizsga letétele után a gyülekezet presbitériuma egyhangúan meghívott, a gyülekezet közgyűlése pedig egyhangúan – ellenszavazat és tartózkodás nélkül – vezető lelkészévé választott. Isten személyes elhívása mellett szükségünk van a külső megerősítésekre is, s én ezt a külső megerősítést is bő-

ségesen megkaptam. A gyülekezet bizalma hatalmas erőt adott, Csűrű István püspök úr és Forró László főjegyző úr lelkesége, hajlíthatatlan egyenessége pedig nagy példa nekem.

Miben más az Erdélyi Gyülekezet, mint az általunk ismert, szokványos eklézsiák?

Az Erdélyi Gyülekezet létrejötté és formálódása teljesen más jellegű volt, mint a hagyományos értelemben vett gyülekezeteké. Ettől függetlenül azt mondhatjuk, bármennyire sokszínű karitativ, kulturális és oktatási tevékenység folyik is a Reménység Szigetén, az Erdélyi Gyülekezetet a gyülekezeti élet igénye hozta létre. Az erdélyi magyarság helyzete a 80-as évek második felében, a Ceaușescu-diktatúra végvonaglgása idején – olyan mértékben vált elkeserítővé, hogy tömegek kísérelték meg a menekülést: disszidálást útlevelel, majd egyre többen a szökést a zöldhatáron át. A romániai magyar értelmiség malomkövek között préselődött, a negatív diszkrimináció, a kifejezett magyarellenesség mindenütt éreztette a hatását. Az Úristen menekítő oltalma közben kezdett el formálódni az a közösség, mely a hitélet gyakorlásában, Krisztus-követő magatartásában igyekezett megőrizni erdélyi karakterét és Erdélyből eredeztethető kulturális hagyományait, magyarán: hitvallásos reformátusságán keresztül az elhagyni kényszerült szülőföldhöz való hűségét is. A rendszerváltozás éveiben lényegében egyre inkább okafogyottá vált a menekültszmisszió. Ám szép számban voltak olyanok, akik ragaszkodtak a már kialakult közösséghez, otthon érezték magukat benne, s megfogalmazták maguknak egész létükre vonatkoztathatóan azt, hogy ezen a közösségen keresztül akarnak Jézus Krisztus egyházához tartozni. Így született meg jogilag is önálló alanyként az Erdélyi Gyülekezet, melynek létrejöttében oroszánrésze volt a gyülekezet alapító lelkészének, Németh Gézának.

Már az ukrainai háború kitörésének másnapjától fogadják az Ukrajnából érkező menekülteket, a gyülekezet vendégszállásán, a Reménység Szigetén. Szállást, meleg étkeztetést, lelki gondozást biztosítanak számukra. Mik a tapasztalataik?

Akiknek segítségre van szükségük, nem csupán együttérzésre, hanem konkrét, kézzelfogható segítségre számítanak. Az elmúlt hónapokban a kárpátaljai magyarok mellett fogadtunk oroszokat, ukránokat, indiai és nigériai diákokat, akik mind-mind Ukrajnából menekültek. Azt kell ilyenkor jól felmérni, hogy milyen

feladatokat kell elvégezni, és ezek közül melyek azok, amelyeket a mi szerveztünk, közösségünk magára vállalhat. Mi a háborús krízisben a legfontosabb feladatunknak a kárpátjai magyarok megsegítését tartjuk. Néhány napja például a mezőkaszonyi gyermekeknek szerveztünk konfirmandus tábort, s a kárpátjai testvérgyülekezeteinkhez folyamatosan juttatunk el élelem- és készpénzadományt.

A pályáját követve, az az érzése támad az embernek, hogy állandóan ott moccan az embernek egy újabb út megismerésének és végigjárásának igénye. Miből származik ez a folyamatos útkeresés? Netán minden ismeretlenben önmagát keresi?

Amikor még gyermekként leírtam az első verseimet, az az érzés fogalmazódott meg bennem, hogy Istennek énekes cselédje vagyok. Minden, ami történt velem

az életben, ezzel függ össze leginkább, s az igazi változás bennem az, hogy ez az érzés mindig egyre erősebb. *„Ásira lado-náj böhájái!”* – zengi a zsoldáros a 104. zsoltárban, s én is ezt óhajtom: *Bárcsak egész életemben az Úrnak énekelhetnék!* A gyülekezeti szolgálattal vált teljessé az életem, s ez a szolgálat felerősített bennem minden adományt, amit az Úrtól kaptam.

Fábián Tibor

Izrael – Ország? Nemzet? Gyülekezet?

Gur – Chasszidim

Sorozatunk mostani részében a zsidó hitélet árnyalatai közül rendkívül elzárkózó, mégis befolyásos ultra ortodox irányzatot mutatunk be.

A Gur Chasszidim a legnagyobb ilyen jellegű csoport Izraelben. Nagy hatalma és befolyása van az ultra ortodox zsidóság körében az egész világon. Ger Chasszidim-nak is nevezik. Az ultra ortodox chasszidim (a szó jelentése „követők”) egy nagyon érdekes szeptét jelent a zsidó és izraeli valóságnak. A hívők különböző csoportjaiból alakult ki, akik saját, igaznak tartott rabbijukat (Tzadik) követik. Hozzá zárandokolnak követői, hogy hallhassák tanítását és kikérjék tanácsait. Az ilyen rabbiról követői köre feltételezi, hogy olyan rendkívüli tudással és hatalommal rendelkezik, amellyel akár közvetítő is lehet Isten és az emberek között. Mint ilyen rendkívüli személyiségnek meghatározó hatása van az élet minden területén. Ezt a méltóságot egyfajta örökségként adják tovább a rabbik családjában. A különös karizmával megáldott rabbik közösséget formálnak.

Az idősebb Jakov Aryeh a Gur Chasszidim rabbija, aki a nyolcadik rabbi a család történetében. Ez az irányzat Lengyelországban, a Varsó melletti Gorában indult, s alapítója, idősebb Jitzak Meir (1798-1866) követőit a világtól való teljes elszakadásra szólította fel. Szorgalmazta a világias magatartásformák elhagyását, különö-

sen kiemelve a hazugságot. Tanításának követői a teljes szívvel történő szolgálatot hangsúlyozzák. Idővel ez az irányzat lett a lengyelországi zsidóság meghatározó irányzata. Az 1930-as években aztán elhagyták Lengyelországot és kivándoroltak az ígért földre. Oktatási intézményeket hoztak létre, mint a Banot Jakov-Leányiskolát, s más ultra ortodox képzési központokat. A Gur Chasszidim rabbija egyik alapítója volt az Agudat Jisrael politikai pártnak, s a knesszetben az ultra ortodox érdekeket képviselte, különös tekintettel saját irányzatára. A Gur irányzat követői a vezető rabbi által meghatározott szabályok hűséges követőiként ismertek. Ennek pedig az a célja, hogy minél jobban védjék a közösséget a világi környezettől, ahogy ezt a következő példák is mutatják:

- Jellemző rájuk a nemek közti szigorú elhatárolódás. Még a házastársak közötti intim kapcsolat is a lehető legszükségesebbre korlátozódik.

- Előírásaik vannak az ünnepi események kiadásaira vonatkozóan. Hogy a kiadások minél alacsonyabban legyenek, csak a hozzátartozókat hívhatják meg a esküvőre. A többi vendég csak később jöhet.

- A jeruzsálemi magas lakásárak miatt a rabbi kezdeményezte, hogy Jeruzsálem helyett Tel Aviv körzetében hozzanak létre Chasszidim negyedek. Ilyen negyedek találhatók a galileai Hatzorban, Aschdodban és Aradban is.

Az irányzat követői felismerhetők kinézetük alapján is. Szombaton és ünnepnapokon kör alakú szőrme sapkát (spodik) viselnek. Nadrágjuk alá ráhúzzák zoknijukat. Kétoldali hosszú hajtincsüket (pajesz) gyapjú kippa alá rejtik.

Mint a legtöbb ortodox közösségnél, így a Gur-követők közösségénél is fontos szerepe van a zenének. Rendezvényeiken kórusok és muzsikuskok is szolgálnak, saját szerzeményeiket adva elő. A szövegek bibliai háttérűek, esetleg a zsidó bölcsek tanításából származnak. Zenei háttérrel nagy mértékben befolyásolta Chopin, Mozart és Mendelssohn zenei világa.

Fontos helye van köztük az „asztali közösségnek” is. A terített asztal mellett fogadja a vezető rabbi (akit admornak is neveznek) a követőit. Az asztal-szertartásra rendszerint szombat este, vagy az ünnepnapokon kerül sor. Miután a rabbi a gyülekezet jelenlétében evett, a maradékot szétosztják a követői között, akik ebben áldást és elismerést látnak. Az asztal-szertartás közben a gyülekezet tagjai testüket ringatva énekelnek. A vezető rabbi rendszeresen felkeresi azokat a városnegyedeket, ahol követői többségben vannak. Ez nagyon fontos esemény, és minden közösség igyekszik élni a lehetőséggel, hogy együtt legyen lelki vezetőjével.

**Avshalom Kapach, Israel Heute
Fordította Csoma László**

A Kárpát-medence reformátussága

Igéből élő egyház legyünk

Isten Igéjének megértéséből következik az, ahogyan a valóságot és önmagunkat látjuk. Magyar reformátusként az Ige tanulmányozóinak, Igéből élő egyháznak kell lennünk, enélkül értelmetlen, bármit teszünk – így summázható Balog Zoltán püspök, az MRE Zsinata lelkeszi elnökének *Ön- és istenismeret a 21. században* címmel tartott előadása, amelyet a Reformátusok Szárszói Konferenciájának második napján mondott el.

Régi filozófiai képpel kezdte beszédét Balog Zoltán zsinati lelkeszi elnök: az egy csónakban evezők a hajó haladási irányának háttal ülnek, így tudják előrébb vinni a csónakot. Az evezők közössége múltját, az eddig megtett utat látja, ugyanakkor a csónakot kormányzó arcát is, aki viszont az előtte elterülő horizontra néz. „A titkok az Úréi, a mi Istenünkéi, a kinyilatkoztatott dolgok pedig a miénk és a fiainkéi mindörökké, hogy teljesítsük ennek az útmutatásnak minden ígétjét” – idézte Mózes ötödik könyvét a püspök, hozzátéve: „Mi Jézus Krisztussal ülünk egy csónakban, az ő arcáról, az ő Igéjéből olvassuk ki, hogy merre fele megyünk.”

A SZENTÍRÁS ISTEN ÉS ÖNMAGUNK MEGISMERÉSÉNEK KIINDULÓPONTJA

Balog Zoltán a reformáció bölcsőjénél megfogalmazódó alapgondolatra utalva elmondta: legfontosabb kérdésünk ma élő reformátusként, hogy milyen módon tudjuk megtartani a *sola Scriptura* elvét. Idézte a Kárpát-medencei Református Nemzetstratégia vitairatát is:

„Az elmúlt évtizedekben sokat erősödött a különböző felekezetű magyar keresztyének lelki közössége, ez megmutatkozik közös társadalmi és nemzeti felelősségvállalásukban is. Ezt a lelki közösséget a magyar reformátusság elsősorban az evangéliumban felismert alapértékkel szolgálja. A sola Scriptura elv szerint a Szentírás Isten és önmagunk megismerésének forrása. Miközben az emberi élet, a társadalom és a nemzet sorskérdéseire keressük a keresztyén válaszokat, a kiindulópontunk kizárólag a Szentírás, tehát Istennek Jézus Krisztus-

ban nekünk ajándékozott önkinyilatkoztatása. A magyar református hívők közvetlenül és feltétlen bizalommal viszik Isten elé az egyéni, közösségi, társadalmi és nemzeti sorskérdéseket.”

Ha nincs meg ez a közös kiindulópont, akkor a drámai kérdés: mi fogja és ki fogja egyben tartani azt, ami Isten megváltó és teremtő kegyelméből összetartozik: teremtő kegyelméből a nemzet, szabadító kegyelméből pedig a magyar református egyház – tette fel a kérdést Balog Zoltán. Isten Igéje, a Biblia a magyar reformátusok számára nem formális alappont, egyszerű könyv, hanem Isten kinyilatkoztatása, a valóság olvasata. „Bennünket minden értékünk és hiányosságunk ellenére az *Ige tanulmányozása* tesz kivételéssé a magyar és a Kárpát-medencében velünk élő nemzetek körében. Másképp mondván: az Igében élünk, ennek bemutatása, demonstrálása első számú feladatunk. Az Ige népe vagyunk és az Ige népe akarunk lenni, ez tesz minket különlegessé” – mondta a püspök.

EGYÜTT EMEL FEL

„Amikor előre nem vezet út, felfele kell nézni. A mi nagy lehetőségünk Isten ígérete, miszerint nem csupán felnézhetünk rá, hanem együtt föl tudunk emeltetni abba a magasságba, ahol közösen elérhető és megélhető a valóság keresztyén olvasata. Ez nem más, mint a krisztusi feláldozás magassága. Ennek megtapasztalása szükséges ahhoz, hogy együtt láthassunk és aztán együtt cselekedhessünk.” A püspök isteni csodának tartja azt is, hogy a magyar reformátusság négyszáz éve egy közösségbe tartozik. A protestáns egyházak európai és Európán kívüli történetében ez ritka jelenség, hiszen a reformátusok radikális igazságkeresése sok esetben szétszabdaltságot eredményez. Ezt a közösséget azonban nem szakították szét a történelmi kataklizmák, jó példa erre, ahogyan most, a háborús helyzetben egy emberként állnak ki a gyülekezetek a kárpátaljai magyar reformátusokért.

ÁLDÁSSÁ LENNI A VILÁGBAN

Református nemzetstratégiánk lényege, hogy mi, magyar reformátusok áldást

adjunk, áldássá legyünk a világban, idézte elődjét, Bogárdi Szabó Istvánt a zsinat lelkeszi elnöke. Egy másik megszólalásra utalva elmondta, mi, magyarok többet adunk a világnak, mint amennyit kapunk, de ez jól is van így. „Jó, ha többet adunk azoknak, akik ránk vannak bízva. De ahhoz, hogy erre képesek legyünk, szükség van a megtérésre. [...] Krisztus arcának fényében, vagyis az Ige fényében kell szemlélnünk mindent.” A püspök arról is beszélt, most, amikor úgy tűnik, a *hét bő esztendő után ránk köszöntött a hét szűk év is*, ideje átgondolnunk, hogyan cselekszünk. „Tekinthetünk a nehézségekre Istentől kapott lehetőségeként is: mit jelent áldássá lenni az elkövetkező hét szűk esztendőben. Ne azt nézzük, hogyan úszhatjuk meg ezt az időszakot a legkevesebb szenvedéssel. Most mérlegre tevődik, hogy egyházi közösségként tudunk-e együtt gondolkodni.”

„Minket az Úr stratégiai jelentőséggel ruházott fel a népek között, de ha nem lesz Istennek ez az ígérete imádságunkká, ha nem hiszünk benne, ha nem élünk és nem tartatunk meg elsősorban mi általa, ha nem változunk át Isten Igéje és Szentlelke hatására, akkor csak azt mondhatjuk, minket az Úristen stratégiai jelentőséggel vert meg. Teljesen egyedül, a világ népeinek nagy családjában, a világtörténelem legnagyobb ütközőpontján kell megmaradnunk. De ha áldás leszünk, akkor a világot, elsősorban a magyarokat megajándékozhatjuk olyan kegyelmi kincstárral, amely a mi népünknek és nemzetünknek adatik a teremtés, gondviselés és újjáteremtés rendjében. Más népek nem az agónia népei, mert vagy sokan vannak és rokonok özöne támogatja őket, ha hullni és esni indulnának, vagy kis népek ugyan, de a történelem egy nyugalmas zugában adatott nekik hely a Gondviselő által. Mi éppen azért nem bízhatunk önmagunkban, saját fogyatékos erőinkkel nem vívhatjuk ki magunk ellen a sorsot, történelmet és örökkévalóságot, mert minket az Úr stratégiai jelentőséggel ruházott fel” – mondta Balog Zoltán másik elődje, Hege-dűs Loránt püspök gondolatai nyomán. „Mi csak a legnagyobb, örökkévaló történelemben bízhatunk, amely téren és időn fe-

lül történet, még akkor is, ha a térben és az időben történt, és ez nem más, mint Krisztus feltámadása, így lehetünk az áldás népévé” – tette hozzá.

Az áldozathozatalról elmondta: a mi áldozataink, kálváriánk Krisztus áldozata nélkül pogányság. Anélkül nem lesz az önmagunk feletti győzelem napja, és nem lesz velünk maradó állapot, megváltásunk záloga. Ezért tételmondata a Generális Konvent nemzetstratégiájának, hogy meg kell erősíteni egyházunk, a keresztény hit belső, szellemi védvonalait, hogy így mutathassunk fel Krisztust a ránk bízottaknak.

A BELSŐ, SZELLEMI VÉDVONALAK ERŐSÍTÉSE

Ugyan rengeteg embert elér a magyar református diakónia és szeretetszolgálat, és körülbelül háromszázezer gyermek tanul református hittant a Kárpát-medencében, a püspök szerint mégsem ezekről a feladatokról kell először beszélni, ha stratégiát alkotunk. A társadalomban végzett munka csupán következménye az egyház működésének. „Hiába van diakóniai hálónk, ha annak nincs köze gyülekezeteink

életéhez.” Balog Zoltán szerint először hitbeli és szellemi megújulásra, összekapcsolódásra van szükség ahhoz, hogy a hálaadás következménye legyen az egyház kifelé megnyilvánuló szolgálata.

Valóban Igéből élő egyházzá kell válnia a reformátusoknak. „Stratégiánk része ezért egy Kárpát-medencei szellemi műhely létrehozása. Ha mindenki csak megy a maga útján, nem fogjuk betölteni a küldetésünket. Amikor a bennünket érintő kritikus kérdésekről beszélgetünk, megjelenhetnek törésvonalak. Ha nem vagyunk képesek közösen véleményt alkotni, iskoláinkon keresztül tanítást, valóságos életsegítést adni, akkor miért vagyunk együtt, miért van teológiánk, miért vannak pedagógiai intézeteink?” – tette fel a kérdést Balog Zoltán. A püspök szerint a református közösségnek nem csupán azt kell elmondania, mit gondol egy-egy kérdésről, mit tart jónak vagy rossznak, hanem releváns és valóban segítségnyújtó módon kell beszélnie. „Nem pusztán az igazságot kell képviselni, hanem a szeretetben felismert igazságot. Nekünk olyan módon kell beszélni, ahogyan csak a magyar református keresz-

tyének tudnak. Ehhez szükség van testületek, műhelyek szellemi-lelki munkájára, amelyeket kifejezetten ezért tartunk fenn, és ezeknek a műhelyeknek össze kell kapcsolódnuk” – fogalmazott.

KÖZÖSEN TÖLTETHETJÜK BE KÜLDETÉSÜNKET

A püspök arról is beszélt, nem szabad saját berkeinken belül megmaradni, csupán saját gyülekezeti, intézményi, tudományos közösségekben gondolkodni. Lelki térfoglalásra van szükség, ez azonban csak közös erővel és hittel valósulhat meg. „Nemcsak saját kis világunkban elmondott szavakra, hanem közös, karakteres református bizonyosságtételre van szükség.”

Balog Zoltán szerint Balatonszárszón is valami hasonló valósul meg. Ne a külső elvárásoknak akarjunk megfelelni, ne az elismertség, megbecsültség utáni vágy irányítsa bennünket, amikor döntéseket hozunk, hanem legyünk szabadok – hangsúlyozta a püspök. „Ha egyházi döntéseinket elsősorban hitbeli alapon vitatjuk meg, az az egyház szabadságának gyakorlása.”

Augusztus 20-ai ünnepség Splitben

Kivételes örömmel készülhettek a HMDK Split-dalmát megyei magyar egyesület tagjai az ez éven tartandó augusztus 20-ai ünnepségre, hiszen nem épp gyakori, hogy ezt az ünnepet az adott napon lehet megünnepelni. Magyarországon ugye ez államünnep, munkaszüneti nap, de mivel Horvátországban nem az, így nehéz összehozni hétközben a közösséget, és így más napra kell áttenni a megemlékezést.

2022. augusztus 20-án, szombaton 19:00 órai kezdettel a dalmáciai magyarok, de a többi kisebbség tagjai, valamint a helyi érdeklődők egy szerény műsorral és áhítattal egybekötött alkalomra gyűlhettek össze Splitben. A műsor a horvát és a magyar himnusz eléneklésével kezdődött, majd Tripolszki Anikó, elnökhelyettes köszöntötte a vendégeket. Utána Fontányi Árpád, az egyesület tiszteletbeli elnöke szólt pár szót. A rendezvényen jelen volt Császár Zoltán, ideiglenesen kihe-

lyezett magyar konzul is, aki hálás szívvel köszönte, hogy együtt ünnepelhet a helybéli magyar közösséggel. A magyar köszöntők után következett a tiszteletbeli magyar konzul, Ivo Staničić beszéde horvát nyelven, aki rendszeres résztvevője a magyar alkalmaknak. Majd egy rövid videó-összeállítás került kivetítésre az „István a király” rockoperából. A hivatalos műsor záró pontjaként Bešlić Annamária, missziói lelképásztor tartott egy rövid áhítatot magyar- és horvát nyelven, melynek keretén belül a jó Isten áldását kérte a „mindennapi kenyerünkre”.

Szent István napján, a több, mint 30 résztvevőnek egy kis szeretetvendégségben is volt része, mely mellé Gilić Ivan zongorajátéka szolgáltatta a kellemes hangulatot.

Az államalapítás ünnepén részt vettek az egyéb, dalmáciában élő kisebbségek képviselői- és annak tagjai is, Magyarországról érkező vendégek, kicsik

és nagyok, fiatalok és mégfiatalabbak. Valahogy ezek az alkalmak mindig érezhetően örömet-sugárzóak, hiszen ha belegondolunk, ugyan miért jönne el például egy bosnyák kisebbségi képviselő egy magyar államalapítási ünnepségre? És eljön.. Hála a jó Istennek, ebben a tényleg színesnek nevezhető városban vannak jó kapcsolatok is a kisebbségek között, mely által megismerhetjük a másik értékeit, kultúráját, gondolkodását, mindennapjait..

Köszönjük a mi Urunknak, hogy vagyunk egymásnak, hogy vannak, akik örömmel, nyitott szívvel hallgatják az Úr Igéjét is. Kérjük a Mindenhatót, hogy adjon számunkra továbbra is áldásos lehetőségeket, akaratot és erőt a szolgálatokhoz, nyitott füleket és lelkeket a részvételhez, hogy ezáltal is példát mutathassunk: jó szeretetben és békességben közösségekben lenni.

Csoma Annamária

VILÁGOLDAL

Hitről hívőknek

II. Erzsébet nem csak 70 éve uralkodó, hanem az anglikán egyház hívő feje is A KIRÁLYNŐ VALL HITÉRŐL ÉS A MEGBOCSÁTÁS FONTOSSÁGÁRÓL

Három napon át, június 2-5. között Anglia és a brit birodalom ünnepelt. Megadta a módját méltósággal, sokrétűen a 70 éve uralkodó II. Erzsébet köszöntésének. Ő már platina uralkodó, a leghosszabb ideje trónon ülő brit felség, akit nem csak szűkebb hazájában, Angliában, hanem a hatalmas Commonwealth 54 országában is köszöntöttek trónra lépésének évfordulóján. A nemzetközi és a magyar sajtó is sok információt tett közzé uralkodása hullámvölgyeiről és magaslatairól, családja tagjai paparazzik kamerájára és botránycikkek kandi-zsurnalisztáinak tollára tűzhető furcsaságairól. De egy témával nem foglalkozott az itthoni cikkek serege: azzal, hogy mindehhez az uralkodói teljesítményhez valami több is kellett, mint emberi bölcsesség vagy női furfang. Igen, Isten kegyelme, Akinek jóvoltából lett koronás főként ekkora idői és vezetői teljesítményre képes. És Isten kegyelméből nem csak a brit korona méltó viselője, hanem az Anglikán Egyház feje. Sok szó esett a politikai hatalomról, befolyásáról, de szinte semmi a lelki hatalomról. Ezért most néhány gondolat őfelsége II. Erzsébet egyházfői és hitéletéről.

Írja Dr. Békefy Lajos

A királynő az Angol Egyház (Church of England) feje – ezt a pozíciót minden brit uralkodó betöltötte, mióta VIII. Henrik megalapította. A királynő a miniszterelnök tanácsára nevez ki érseket és püspököket. Az uralkodó „a hit védelmezője és az Angol Egyház legfelsőbb kormányzója” címet viseli. Ezek a címek VIII. Henrik király uralkodásának idejére nyúlnak vissza, akit 1521-ben X. Leó pápa kezdetben a „hitvédő” címmel ruházott fel. Amikor VIII. Henrik 1534-ben lemondott a pápaság szellemi tekintélyének elismeréséről, kikiáltották: a király „az egész földkereken élő Angol Egyház legfelsőbb feje”. Ezt I. Mária királynő hatalyon kívül helyezte, de I. Erzsébet királynő uralkodása alatt visszaállította, s őt a „az Angol Egyház legfelsőbb kormányzójának” titulálták.

Az uralkodók a 16. század óta esküdtek fel a Skót Egyház fenntartására. Az Anglia és Skócia közötti 1707-es egyesülési okmány megerősítette azt a kötelezettséget, hogy „megőrizték az igazi protestáns vallás megtelepedését a Skóciában hozott törvények szerint”. II. Erzsébet is ezt a fogadalmat tette uralkodása első titkos tanácsi ülésén, 1952. februárjában. A királynő és a Skót Egyház közötti kapcsolatot az edinburgh-i St. Giles-székeseg-

házban, 1953. június 24-én, három héttel a koronázás után megtartott felszentelési istentisztelet jelképezte leginkább. A szertartás során őfelségét a skóciai Chapel Royal (Királyi Kápolna) dékánja és a Skót Egyház közgyűlésének moderátora áldotta meg.

A Skót Egyház presbiteriánus (református) egyház. Csak Jézus Krisztust ismeri el „királyként és az egyház fejeként”. A királynő ezért nem viseli a skót egyház „legfelsőbb kormányzója” címet.

Más vallások és őfelsége

A királynő elismeri a vallási sokszínűséget és a toleranciát az Egyesült Királyságban, s a Nemzetközösségben. Ez tükröződik őfelsége karácsonyi és nemzetközösségi napi üzeneteiben, amelyek gyakran a vallások közötti harmónia és tolerancia témájával foglalkoznak.

A királynő férjével, Fülöp Edinburgh hercegével, ennek tavaly áprilisban bekövetkezett haláláig számos vallás és felekezet vezetőivel találkozott, vendégül látta őket, meglátogatta kultuszi helyeiket az Egyesült Királyságban és a Nemzetközösségben. A vallások és felekezetek vezetőit rendszeresen meghívják olyan jelentős királyi ceremóniákra, mint a királyi család tagjainak esküvői és a háláadás szertartásai. A királynő egy vallásközi fogadáson, amelyet a Lambeth-palotában, 2012. február 15-én tartottak, így fogalmazott: „A hit kulcsszerepet játszik milliárdnyi ember identitásának kialakításában. A hit nemcsak hitrendszer, hanem az összetartozás érzését is biztosítja. Ez ösztönzőleg hat a társadalmi cselekvésre. Valójában a vallási csoportok odaadón nyújtanak segítséget a leginkább rászorulóknak, köztük a betegeknek, az időseknek, a magányosoknak és a hátrányos helyzetűeknek. Emlékeztetnek bennünket az önmagunkon túlmutató felelősségre”.

Jézus tanítása mindig a belső fényt jelentette számomra

Andrew Allen, az Oxfordi Egyetem Exeter College anglikán lelkésze elmondta az német Protestáns Sajtószolgálatnak (epd): A királynő hitbeli bölcsességét, tapintatát és köteleességtudatát nagyon tisztelik az emberek. 95 éves korában egyik interjúban szolt hitéletéről: „Jézus tanítása mindig is a belső fényt jelentette számomra”. Lelki barátság fűzte Billy Graham amerikai evangélistához, akinek 2018-ban bekövetkezett haláláig gyakran kérte ki evangéliumi tanácsát. A ki-

rálányó 1956-ban találkozott az evangélistával. Annyira lenyűgözték Graham evangelizációi, hogy 1956-ban az egyik londoni alkalmon személyes találkozót szerveztek II. Erzsébettel. Az evangélista többször prédikált a királyi család magánkápolnijában, például 1995 húsvét vasárnapján. Graham is megemlíti ezeket a találkozókat önéletrajzában, bár részleteket nem árulhatott el, de ismételten leírta: a királynő „szerény és kivételes jellemű” nő volt. „Nagyon mély és erős a hit jellemzi” - mondta Graham fia, Franklin a királynő apjával való találkozásairól. 2001-ben Billy Grahamet lovagá ültette őfelsége.

Gyermekkorától fontos a hit és a megbocsátás

Szakértők tanúsítják a királynő „mély hitét” - írja a Washington Post. Naponta olvassa a Bibliát, hetente részt vesz az istentiszteleteken és rendszeresen imádkozik - mondta Stan Rosenberg, az Oxfordi Egyetem Teológiai Karának munkatársa. Bár számos kritika érte többek között Diana hercegnő halálával kapcsolatos véleményéért, mégis a britek tisztelik keresztyén hite miatt. Hite őszinte és hiteles, nem tolakodó. Egy 2000-ben mondott beszédében így fogalmazott: „Sokunk

számára a hitünk a legfontosabb. Krisztus tanításai és az Isten előtti személyes felelősségem tudata adja azt a keretet, amelyben megpróbálom élni az életem. Mint oly sokan közületek, én is nagy vigaszt kaptam Jézus Krisztus szavaiból és példájából.” Jó és rossz időkben is a hit jelenti az erőt - mondta egy 2002-es beszédében. Igyekszik azt tenni, ami igaz, messzire előre tekintve, mindig a legjobbat nyújtva minden nap. És Istenbe veti bizalmát. „Erőt merítek az evangéliumok reményüzeneteiből” - mondta. A megbocsátást igen fontosnak tartja: „A megbocsátás a keresztyén hit alapja. Meggyógyíthatja a széthullott családokat, helyreállíthatja a barátságokat, és újra összehozhatja a szétszakadt közösségeket. A megbocsátásban megtapasztaljuk Isten szeretetének erejét.”

BIBLIAOLVASÓ

ve z é r f o n a l

Október

1. Sz.	1Móz 46	2Kor 12,1-10
2. V.	1Móz 47	2Kor 12,11-21
3. H.	1Móz 48	2Kor 13
4. K.	1Móz 49	Fil 1,1-17
5. Sz.	1Móz 50	Fil 1,18-30
6. Cs.	2Móz 1	Fil 2,1-11
7. P.	2Móz 2	Fil 2,12-30
8. Sz.	2Móz 3	Fil 3,1-14
9. V.	2Móz 4	Fil 3,15-21
10. H.	2Móz 5,1-6,1	Fil 4,1-9
11. K.	2Móz 6,2-27	Fil 4,10-23
12. Sz.	2Móz 6,28-7,25	Tit 1,1-9
13. Cs.	2Móz 7,26-8,28	Tit 1,10-16
14. P.	2Móz 9	Tit 2,1-10
15. Sz.	2Móz 10	Tit 2,11-15
16. V.	2Móz 11	Tit 3,1-7
17. H.	2Móz 12,1-20	Tit 3,8-15
18. K.	2Móz 12,21-51	Filem 1,1-7
19. Sz.	2Móz 13	Filem 1,8-25
20. Cs.	2Móz 14	Zsid 1,1-4
21. P.	2Móz 15	Zsid 1,5-14
22. Sz.	2Móz 16	Zsid 2,1-4
23. V.	2Móz 17	Zsid 2,5-18
24. H.	2Móz 18	Zsid 3,1-6
25. K.	2Móz 19	Zsid 3,7-19
26. Sz.	2Móz 20,1-17	Zsid 4,1-11
27. Cs.	2Móz 20,18-26	Zsid 4,12-16
28. P.	2Móz 21	Zsid 5,1-10
29. Sz.	2Móz 22	Zsid 5,11-14
30. V.	2Móz 23	Zsid 6,1-12
31. H.	2Móz 24	Zsid 6,13-20

A Biblia világa

Ismerjük meg az Újszövetségben szereplő levelek háttérét és világát!

Az Újszövetségben, a négy evangéliumot és az Apostolok Cselekedeti c. könyvet Pál apostol 13 levele követi, melyekben különböző városokban élő és szolgáló gyülekezeteket szólít meg.

Az első a sorban a **Rómabeliekhez** szóló levél. Pál apostol ekkor már több mint tíz éve végezte (Kr. u. 54-ik év táján) misz-szionáriusi munkáját, és élénken érdeklődött a gyülekezeteket feszítő személyes gondok, megoldandó problémák iránt. A Kr. u. 49-ben kiutasított menekülők között volt egy házaspár, Priscilla és Akvila, akikkel Pál apostol Korinthusban találkozott, és általuk megismerkedett a római gyülekezet életével és problémáival. A levélben beszámol arról is, hogy miután Jeruzsálem-be elvisz egy nagyobb adományt, Spanyolország felé vezető útna tervezzi a római gyülekezet látogatását.

Milyen volt a keresztyének helyzete Rómában?

Eredetileg valószínűleg a zsidókból lett keresztyének alkották a gyülekezet jelentős részét. Claudius császár azonban Kr. u. 49-ben száműzte a zsidókat Rómából, akik csak halála után, Kr. u. 54-ben, Néró császár engedélyével térhettek vissza. Né-

hány év relatív békesség után, Kr. u. 64-ben kezdődött meg a keresztyének üldözése.

Mi a levél központi témája?

A Rómába visszatérő zsidó-keresztyének megdöbbenéssel vették tudomásul, hogy száműzetésük ideje alatt, több pogány is felvette a keresztyén hitet Rómában, amely így ellentétkezhöz vezetett a hívek között. A zsidókból lett keresztyének ragaszkodtak ahhoz, hogy a mózesi törvényeket jól ismerő választott nép illetékes a keresztyén gyülekezet ügyes-bajos ügyeiben, a törvény megfelelő magyarázatában, és a gyülekezet vezetésében is maguk számára formáltak jogot. Továbbá, úgy hitték, az Isten országába is ők nyerhetnek csak bebocsátást. Pál apostol értette a gyülekezet tagjai közötti feszültséget, ezért nagy hangsúlyt fektetett a (mózesi, emberi) törvény, a jó cselekedetek és az üdvösség közötti összefüggések magyarázatára. Ebben a levélben kerül sor arra a nagy hitfelismerésre, hogy az ember Krisztus-hit által juthat üdvösségre. Ez az akkori emberek számára egészen új látásmódot jelentett, hiszen ők egy olyan nagyvárosban éltek, ahol azt látták napi szinten, hogy az emberek több istenségnek emelt templomokban, az áldozati ajándékokkal és jó cselekedetekkel próbálták megnyerni az istenek jóindulatát.

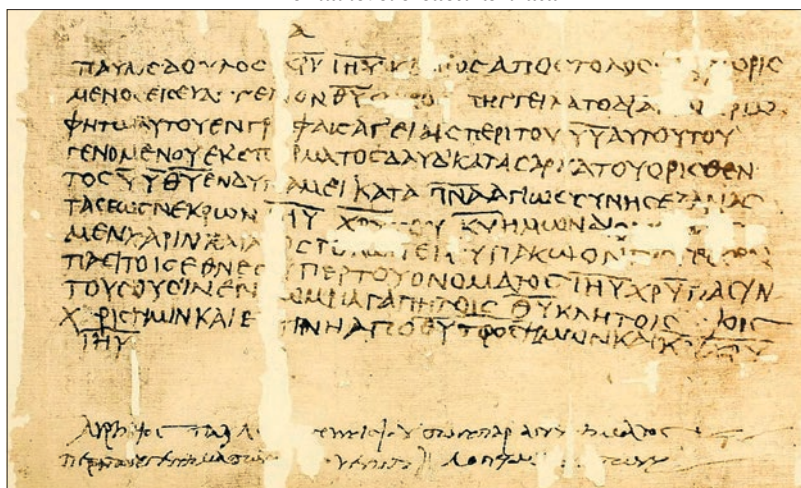
A mózesi törvényt is jobbára úgy értelmezték, hogy amennyiben megtartják, ami meg van szabva, akkor elvégezték a kötelességüket Istennel szemben. Pál rámutatott arra, hogy a cselekedetek mögött mindig lehet önzés, mint ahogyan a törvény is kijátszható. Ezért tartja fontosnak, hogy az ember felismerje a kegyelem ajándékát, amely által Isten hit által igazítja meg az övét. Ennek következménye, hogy az ember teljes változáson megy keresztül, és szeretet által tölti be Isten törvényét.

Milyen volt Róma és a keresztyén gyülekezet Pál apostol idejében?

A 10-12 négyzetkilométeren elterülő városban akkoriban mintegy egymillió ember élt, közöttük, Krisztus előtt a 2. században 40-50 ezer szórványban élő zsidó is. A gyülekezet keletkezéséről keveset tudunk. Valószínűleg, az alapítók között voltak azok is, akik az első Pünkösdkor hitre jutottak, mellettük pedig az Ázsiából és Görögországból Rómába tartó kereskedők is megismerkedtek Krisztus nevével. Pál apostol idejére a gyülekezet meglehetősen nagy volt, és valószínűleg, több helyszínen találkoztak. Mivel Rómában rengeteg pogány élt, ezért a gyülekezet is kevert volt, Pál mindkét cso-

A római levél eredeti kézirata

portot megszólítja levelében.

A, mai kifejezéssel élve, multi-kulturális város mind a mai napig él. Számunkra ma már a homokszínű romok üzennek egy régi, letűnt korról, de digitális technikával többen is elkészítették az akkori színes világ képét. Így nemcsak az ókori Róma elevenedik meg szemeink előtt, hanem megerősödhetünk abban a hitben, hogy az akkori keresztyének éppen olyan modern és haladó szellemű világban éltek, mint a mai városi emberek. Számukra is nehéz volt a színes forgatag sokféleségben megismerni, és életüket Krisztushoz igazítani, amely igaz hit nélkül szinte lehetetlen volt. Egyedül Jézus tudja megváltoztatni az ember szívét és világképét annyira, hogy a Neki szentelt élet nem áldozat, hanem ajándék.

Érdekel a téma?

A római keresztyénüldözésről és az első keresztyének életéről olvashatsz például Henryk Sienkiewicz 'Quo vadis' című könyvében, aki nagyon érzékletesen szemlélteti az akkori élvezeteknek élő római világ és a puritán egyszerűséggel szolgáló keresztyénség közötti különbséget, s az egyszerű ember drámáját a történelmi események forgatagában.

Györky Szilvia

A Református Újság színesben történő megjelenését a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Kulturális és Közművelődési Központjának közreműködésével Magyarország Kormánya támogatta. Azonosítószám: BGA/4377/2022